

Utdrag av statsminister Odvar Nordlis foredrag
i Namsos Arbeiderparti 8. januar 1977.

I 1933 gikk Arbeiderpartiet til valg under slagordet "Hele folket i arbeid", og vant en avgjørende valgseier. Den tilslutning Arbeiderpartiet oppnådde ved dette valg dannet grunnlaget for utnevningen av Regjeringen Nygaardsvold i 1935.

Massearbeidsløshet herjet den gangen i hele den industrialiserte verden, og over alt manglet man innsikt og politisk vilje til å mobilisere den økonomiske politikk i denne kampen.

- 2 -

I Norge var det som nevnt Arbeiderpartiet som først og fremst engasjerte seg i denne oppgaven, og det går en kontinuerlig linje fra den nye politikk som Johan Nygaardsvold og hans regjering satte i verk under mottoet "Hele folket i arbeid", framover gjennom det meste av etterkrigstiden og opp til dagens situasjon.

Gjennom etterkrigstiden har vi fått det inntrykk at man nå i alle land hadde lært oppskriften så grundig om hvordan man unngår massearbeidsløshet at dette ikke lenger ville være noe problem i et moderne samfunn. Men her tok vi feil.

Vi har i de senere år sett massearbeidsløshet dukke opp igjen i de fleste industriland.

Den politiske forpliktelse til full sysselsetting som det første og viktigste bud i den økonomiske politikk er etter hvert gått noe av mote ute i Europa og i Nord-Amerika, ser det ut til.

Arbeidsløshet i dag er ikke det samme sosiale nødsproblem som den var for 40 år siden. Men arbeidsløshet er fremdeles for dem som blir rammet av den, det samme meningsløse problem. Det er meningsløst når et arbeidsført og ofte velutdannet menneske ikke får høve til å bruke sin arbeidskraft, og ved eget arbeid tjene sin inntekt. Dette er et forhold som når det opptrer som et masseproblem er både sosialt og økonomisk uverdigg et moderne velferdssamfunn.

Vi nådde i 1975 bunnen av det alvorligste økonomiske tilbakeslag verden har hatt siden 1930-årene. I 1976 har

vi hatt et visst oppsving i produksjon og verdenshandel, og det ser ut til at vi også kan vente dette i 1977, selv om veksttakten blir lavere enn hva vi hadde ventet den skulle være.

Men selv om tallene for produksjon og handel har gått opp i 1976, har industrilandene ikke greid å redusere arbeidsledigheten i noe omfang. Førrige vinter var det i Vest-Europa og i Nord-Amerika 15 ½ millioner arbeidsledige.

Det ser ut til at tallene i vinter kan bli noe lavere, men likevel er det i dette øyeblikk, på denne dag, trolig nær 15 millioner mennesker i Vest-Europa og Nord-Amerika som er uten arbeid.

De underliggende forhold som skaper dette problemet, kan ikke Norge alene gjøre stort ved. Det er problemer som opptrer i et stort, åpent internasjonalt økonomisk samfunn, som vi er avhengige av, og er knyttet til.

Vår innsats i kampen for å verne arbeidsplassene må derfor i det alt vesentlige ta utgangspunkt i disse vanskelige internasjonale forhold.

Ved det møte mellom statsministrene i alle EFTA-landene som skal finne sted til våren, vil Regjeringen gjøre den fulle sysselsettings politikk til en hovedsak fra norsk side.

Vi vil gjøre det samme i de samråd og drøftinger om økonomisk politikk som foregår i OECD. Der møter vi alle vestlige industriland.

For Regjeringen ligger det her en utfordring til å leve opp til det beste i våre tradisjoner med å føre videre vår politikk for hele folket i arbeid.

I fjor vinter kom vi gjennom vanskelighetene med en lavere registrert ledighet enn noe annet vest-europeisk land, kanskje med unntak av Sveits.

På kort varsel planla vi og satte i verk en rekke enkelttiltak med sikte på å holde hjulene i gang, samt å lette forholdene for dem som var blitt ledige. Vi var spesielt konsentrert om ledighetsproblemet blant de unge.

Ved årsskiftet som vi nettopp passerte, var det 22 600 registrerte ledige her i landet. Tallet er 8 000 lavere enn forrige årsskifte, men er fortsatt høyere enn det som har vært vanlig på denne årstiden. Vi vil ut

gjennom vinteren med oppmerksomhet følge utviklingen og holde eksisterende aktiviseringstiltak i gang, og raskt sette inn nye for å unngå at ledigheten blir for høy.

I de kommende år vil vi i Norge måtte vente en økonomisk utvikling preget både av velstand og av problemer med sysselsettingen. Det er i første rekke oljevirkksomheten som vil gi nye bidrag til vår velstand.

Problemene på arbeidsmarkedet i årene framover vil delvis ha samme årsak som problemene vi har nå.

I de land vi handler med må vi kanskje regne med sviktende inntekter, og en lavere kostnadsøking enn hos oss, hvis de godtar arbeidsløshet.

Mange av våre arbeidsplasser vil derfor fortsatt være utsatt.

Vi vil av denne grunn trenge en regjering med evne og vilje til å drive en økonomisk politikk med full sysselsetting som første mål. Det må være en politikk hvor man er villig til å ta i bruk de virkemidler som trengs for å holde hjulene i gang, for å trygge arbeid og inntekt. Arbeiderpartiet har rike tradisjoner i å føre en slik planøkonomi med full sysselsetting. Den beste garanti for å trygge arbeidsplassene i årene framover vil være å fortsette hovedtrekkene i denne politikken.